

Brobyggeren

Til minne om Kåre Gjønnes (1942-2021)

Kåre Gjønnes sovnet inn den 26. juli, 79 år gammel. For familien en kjær ektemann, far og bestefar. Men det er også en sentral skikkelse i norsk samfunnsliv som har gått ut av tiden.

Har du kjørt mellom Orkanger og Hitra vet du hvor Gjønnes-skiltet er. Bondesønnen Kåre tok over slektsgården Hafella i Gjønnes-grenda, og fra dette utgangspunktet vokste et engasjement for naturen, livsgrunnlaget vårt og etter hvert et stadig bredere samfunnsengasjement.

Der mange vil huske landbruksministeren, fylkesmannen og ordføreren, vil jeg først fremheve to saker hvor Kåre Gjønnes – som enkeltmenneske – bidro til å sette varige og viktige spor i det norske samfunnet:

Først: Hans bidrag til at Norge har en EØS-avtale. Som parlamentarisk leder i KrF hadde han avgjørende betydning for at hans parti sikret tilstrekkelig flertall for det som uomtvistelig har vært en meget viktig avtale for Norge de siste 27 årene. Han la ikke skjul på at han grunnet og tenkte og tvilte seg frem til sitt ja til EØS, men sto desto mer fjellstøtt på konklusjonen.

Derneft Kåres kloke ledelse av det offentlige utvalget som utredet grunnlaget for en ny folkekirkeordning. NOUen fra 2006 som heter «Staten og Den norske kirke» var viktig for det som senere skulle bli et bredt politisk forlik på Stortinget om avvikling av statskirken, og innføring av en ny æra for folkekirken og dens relasjon til staten.

Begge sakene kan trygt sies å ha vært politiske minefelt. Nettopp derfor kan de også stå som et bilde på noe som gjennomsyret Kåres virke i alle år: Hans evne til å være «*brobygger mellom folk med ulikt utgangspunkt og motstridende interesser*», som det treffende er formulert i festskriftet som ble utgitt i anledning hans 70-årsdag.

Kåre var ikke den som oppsøkte rampelyset eller overskriftene. Der andre kan ty til skråsikkerhet eller ture frem med store ord og bokstaver, innga Kåre tillit fordi han lyttet til den andre, han var åpen om når han var usikker på konklusjonen, han satte seg alltid inn i sakene og var aldri opptatt av at han selv skulle fremheves. Det er en ærlighet i dette som inngir respekt, og som på ingen måte står i motsetning til det å skape resultater eller få gjennomslag. Tvert imot, dette er sentrale egenskaper for den som ønsker å bygge bro mellom folk og standpunktene deres.

Noe han også fikk praktisert i så mange sammenhenger; om det var som ordfører i Orkdal (1980–1983), i fylkestinget (1975-1985), på Stortinget (1985-1993), som landbruksminister (1997-2000) eller som fylkesmann i Sør-Trøndelag (1993-2011).

Men også i Orkdal sokneråd, i Trollheimsutvalget, i fylkesfriluftsnemnda eller i styret for Helse Midt-Norge. For å nevne et lite knippe av de nesten utallige verv han fikk bekle.

I Stortingets utenrikskomite fikk han utløp for sitt engasjement for bistand til de fattigste i verden. Som fylkesmann viste han et sterkt engasjement for den utsatte sørsamiske befolkningen og deres livsgrunnlag i reindrifta.

Kåre Gjønnes ble den lengst sittende fylkesmann (nå statsforvalter) i Sør-Trøndelag etter krigen. I løpet av sine 18 år, hvorav tre i permisjon som statsråd, fikk han oppleve et embete som vokste fordi staten samlet stadig flere av sine regionale oppgaver her. Det er fortsatt mange hos oss som hadde gleden av å jobbe sammen med Kåre, og de minnes en omsorgsfull og engasjert kollega og sjef.

Som fylkesmann fikk han også markert at han var både Trøndelag og kommunenes mann. Ikke slik at han ga kommunen rett i alt og ett, men han hadde en grunnleggende tro på at lokale myndigheter både måtte få ansvar og vise seg tilliten verdig. I mange saker, særlig de som handlet om arealbruk og utbygging, måtte han også mekle mellom statlige interesser som sa «nei» og lokale ordførere som ville si «ja». Igjen var brobyggeren på jobb.

Kåres innsats var kjennetegnet av omsorg for de som har vanskeligere kår, for jorda og livsgrunnlaget vårt og for å bygge et bedre samfunn. Bjørn Tore Godal har i nevnte festskrift oppsummert Kåre Gjønnes i ordene «*en jordnær visjonær*». Enklere og bedre kan det kanskje ikke sies.

Frank Jenssen
statsforvalter i Trøndelag